

آزیم نوبان

آشنایی با یونیسف و پیمان جهانی حقوق کودک

● مفاد پیمان نامه جهانی حقوق کودک در برگیرنده والاترین ارزشهایی است که در فرهنگ‌ها، مذاهب و سنن همه کشورهای جهان برای کودکان وجود دارد و در تمام زمینه‌ها، کلیه حقوق کودکان و نوجوانان تا سن ۱۸ سال را در بر می‌گیرد.

در نشست علمی انجمن روابط عمومی ایران در سال جاری، آذین نوبان کارشناس ارتباطات یونیسف، در مورد آشنایی با یونیسف و پیمان جهانی حقوق کودک مطالبی را ابراز کرد که با هم می‌خوانیم:

۴۱

امکان صحبت من در این جمع، بیانگر تعهد و مسئولیتی است که همگی ما در قبال کودکان و نوجوانان عزیز کشورمان احساس می‌کنیم. کشوری که نیمی از جمعیت آن را کودکان و نوجوانان تشکیل می‌دهند.

یونیسف که طبق ارجاع وظیفه از سوی مجمع عمومی سازمان ملل متحد، مسئولیت حفظ و حمایت از حقوق کودکان را بعهده دارد، موظف است به تأمین نیازهای اولیه کودکان کمک نماید و با افزایش فرصت‌ها و امکان شکوفایی کامل استعداد آنها را فراهم سازد.

یونیسف تأکید دارد که بقاء محافظت و رشد کودکان از عناصر ضروری توسعه جهانی و مکمل پیشرفت بشری است.

یونیسف با جلب تعهدات سیاسی و منابع مادی، سعی بر آن دارد که به کشورها، به ویژه کشورهای در حال توسعه، از طریق قرار دادن مسائل کودکان در رأس برنامه‌ها و تقویت توان کشورها برای سیاست‌گذاری مناسب در ارائه خدمات به کودکان و خانواده‌هایشان کمک نماید.

یونیسف متعهد است که محروم‌ترین کودکان - از جمله آسیب‌دیدگان جنگ، بلایای طبیعی، فقر شدید، انواع خشونت و سوء استفاده و همچنین معلولین را مورد حمایت ویژه قرار دهد.

در مواقع اضطراری، یونیسف به حمایت از حقوق کودکان می‌پردازد. ضمن هماهنگی با دیگر مؤسسه‌های وابسته به سازمان ملل متحد و سازمان‌های انساندوستانه، تسهیلات و اکشن سریع خود را در اختیار دیگر مؤسسه‌ها و سازمان‌ها قرار می‌دهد تا از رنج و درد کودکان و دیگر کسانی که از آنها مراقبت می‌نمایند بکاهد.

یونیسف سازمانی است مستقل و همکاری آن به دور از هر گونه تبعیض می‌باشد. در همه اقدامات خود، محروم‌ترین کودکان و نیازمندترین کشورها را در اولویت قرار می‌دهد.

از طریق برنامه‌های کشوری، یونیسف ارتقای تساوی حقوق زنان و دختران را هدف قرار داده و از مشارکت گسترده آنان در توسعه سیاسی، اجتماعی و اقتصادی کشورشان حمایت می‌کند.

یونیسف با دیگر هم‌پیمانان خود برای دستیابی به اهداف توسعه پایدار انسانی مورد قبول جامعه بین‌المللی و تحقق آرمان صلح و پیشرفت اجتماعی، که در منشور سازمان ملل متحد آمده است، تلاش می‌کند.

یونیسف، که براساس پیمان نامه حقوق کودک هدایت می‌شود، تلاش میکند تا حقوق کودک را بعنوان ارزش‌های اخلاقی پایدار و معیارهای بین‌المللی رفتار با کودکان تثبیت کند.

دولت جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۷۳، به پیمان جهانی حقوق کودک پیوست. این پیمان در سال ۱۹۸۹ (۱۳۶۸ هجری شمسی) به اتفاق آراء در مجمع عمومی سازمان ملل به تصویب رسید و تدوین آن حاصل یک دهه تلاش، تفکر و تبادل نظر میان

دولت‌ها، سازمان‌ها، حقوق دانان، پیشوایان مذهبی، متخصصین بهداشت، کارشناسان امور پرورشی، مددکاران اجتماعی، مدرسین و مدافعان حقوق بشر از سراسر جهان بوده است. تا به امروز، از ۱۹۳ کشور جهان، ۱۹۱ کشور به این پیمان ملحق شده‌اند. این تنها پیمان نامه حقوق بشر در طول تاریخ است که بدین گستردگی و با این سرعت مورد پذیرش کشورهای قرار گرفته است. با تصویب پیمان نامه، کشورهای عضو، خود را ملزم به اجرای آن نموده‌اند که از جمله این تعهدات آشنا نمودن همه افراد جامعه به ویژه دست اندرکاران امور کودکان، والدین و البته خود کودکان، با این سند بین‌المللی است. از دیگر تعهدات کشورهای عضو، ارائه گزارش منظم به کمیته بین‌المللی حقوق کودک است که به منظور بررسی پیشرفت کشورهای عضو در تحقق تعهدات مندرج در پیمان تشکیل شده است. دولت جمهوری اسلامی ایران نیز اولین گزارش خود را برای این کمیته ارسال نموده است و طی چند ماه آینده کمیته مذکور با حضور نمایندگان دولت، گزارش ایران را مورد بحث و بررسی قرار خواهد داد.

مفاد پیمان نامه در برگیرنده والاترین ارزش‌هایی است که در فرهنگ‌ها، مذاهب و سنن همه کشورهای جهان برای کودکان وجود دارد و در تمام زمینه‌ها، کلیه حقوق کودکان و نوجوانان تا سن ۱۸ سال را در برمی‌گیرد. این پیمان، حداقل معیارهای مورد قبول جامعه بین‌المللی در مورد کودکان را تعریف نموده و تعهدات خانواده‌ها، دولت‌ها، نهادها و سازمان‌های مردمی را در سطوح مختلف در نظر دارد. پیمان نامه، کودک را به عنوان یک فرد و عضوی از خانواده در نظر می‌گیرد که دارای حقوق و تکالیف متناسب با سن و میزان رشد خود می‌باشد.

زیر بنای این پیمان بر چهار اصل منافع عالیه کودک، بقاء و رشد کودک، عدم تبعیض و مشارکت استوار است.

منظور از منافع عالیه کودک در نظر گرفتن مصلحت کودک در تمامی برنامه‌ها و اقدامات در زمینه توسعه اجتماعی و انسانی است. در عین حال اگر در پیمان نامه، کودک را به عنوان فردی دارای ارزش انسانی برابر با بزرگسال می‌دانند، لیکن چون کودکان در همه موارد قادر به برخورداری از حقوق خود نیستند، نیازمند حمایت‌های ویژه می‌باشند. بهترین راه برای فراهم نمودن این حمایت‌ها رعایت اصل منافع عالیه کودک است. بقاء و رشد کودک معنای جامعی دارد و شامل تمامی اقدامات جهت تأمین سلامت کودک و نیز رشد ذهنی، عاطفی، اخلاقی و اجتماعی او می‌باشد. اصل عدم تبعیض بدین معناست که حقوق مندرج در پیمان باید بدون هیچگونه تبعیض و بدون توجه به نژاد، ملیت رنگ، جنسیت، زبان، مذهب، عقاید سیاسی، جایگاه قومی یا اجتماعی، معلولیت یا سایر خصوصیات در مورد همه کودکان و نوجوانان اعمال شود. منظور از مشارکت آن است که کودکان و نوجوانان، متناسب با سن و میزان رشد فکری خود، حق ابراز آزادانه عقایدشان را در کلیه اموری که به آنها مربوط می‌شود داشته باشند. مشارکت کودکان و نوجوانان از راه اظهار نظر و انتخاب در عرصه‌های مختلف زندگی مانند فعالیت‌های فرهنگی، رشته‌های تحصیلی، و مسائل روزانه مربوط به آنان صورت می‌پذیرد. با استفاده از روش‌های مشارکتی، هم اهمیت لازم به خواسته‌ها و عقاید کودکان و نوجوانان در نظر گرفته می‌شود و هم از توان آنها برای تحقق حقوق خودشان استفاده می‌شود. طبیعی است کودکان و نوجوانانی که در چنین محیطی پرورش می‌یابند اعضای مؤثر و فعالی برای جامعه خود خواهند بود. تحقیقات نشان داده است که برنامه ریزی‌هایی که با نظر خواهی و مشارکت کودکان و نوجوانان صورت می‌گیرد، در تأمین نیازهای آنان از موفقیت بیشتری برخوردار است.

بدیهی است که تحقق کامل حقوق کودکان بدون توجه

به حقوق زنان امکان پذیر نخواهد بود. فقرزدایی، رفع سوء تغذیه، کاهش مرگ و میر مادران، پیشرفت های آموزشی و تقویت مشارکت زنان از جمله اقداماتی هستند که تأثیر مستقیم بر وضعیت کودکان و توسعه اجتماعی دارند. در نیمه دوم قرن بیستم شاهد دستاوردهای ارزنده ای در زمینه توسعه اجتماعی، عدالت، برابری و احترام به عزت انسانی بوده ایم. پیشرفت بهداشت عمومی از جمله ایمن سازی، دسترسی به آب آشامیدنی سالم و بهداشت محیط و کاهش بیسوادی و افزایش بارداری سالم، از مرگ هزاران زن و کودک جلوگیری کرده است. اما در همین دوران شاهد شدیدترین فجایع در ارتباط با کودکان و زنان نیز بوده ایم. هر سال بیش از ده میلیون پسر و دختر زیر ۵ سال در نقاط مختلف جهان بر اثر بیماری های قابل پیشگیری جان خود را از دست می دهند و کودکان و نوجوانان بیشتری در اثر بی توجهی، تعرض و آزار و حوادث رنج می برند. سالانه ۵۸۵۰۰۰ زن در اثر مشکلات قابل پیشگیری مربوط به بارداری و زایمان جان خود را از دست می دهند. به تعویق افتادن مبارزه علیه بیماری ایدز، هر ماه به ابتلای ۲۵۰۰۰۰ کودک و نوجوان به این بیماری مهلک منجر می شود.

در چنین فضایی دولت جمهوری اسلامی ایران با دستیابی به تقریباً تمامی اهداف سال ۲۰۰۰ که در «اجلاس جهانی» برای کودکان اعلام شده بود، کارنامه درخشانی را در زمینه تحقق حقوق کودک ارائه داده است. از مهم ترین این دستاوردها پوشش وسیع ایمن سازی، مبارزه مؤثر با فلج اطفال، کاهش نرخ مرگ و میر کودکان و افزایش چشمگیر میزان ثبت نام در مدارس و تکمیل دوره ابتدایی می باشد. معذالک، علیرغم موفقیت های فوق کماکان نابرابری هایی در میانگین شهری و روستایی، استانی و کشوری مشاهده می شود که برای رفع آنها نیازمند تلاش و کار بیشتری هستیم. همچنین نیاز به حمایت های ویژه برای کودکان

● از تمامی نهادهای دولتی و غیر دولتی دعوت به عمل می آید تا با همکاری یونسف برای ارتقاء وضعیت کودکان بکوشند.

در شرایط دشوار نظیر کودکان معلول، کودکان خیابانی، کودکان پناهنده، کودکان معارض قانون و کودکان قربانی سوء رفتار کماکان احساس می شود.

نظر به چالش های موجود، از تمامی نهادهای دولتی و غیر دولتی دعوت به عمل می آید تا با همکاری صندوق کودکان سازمان ملل متحد، همزمان با ورود به دومین دهه تصویب پیمان جهانی حقوق کودک در برنامه ریزی و اجرای اقدامات لازم برای ارتقاء وضعیت کودکان و نوجوانان در کشورمان کوشا باشند و بدیهی است این مهم بدون مشارکت فعال و تعهد دلسوزانه مسئولین محترم نهادهای مختلف میسر نخواهد بود.

لازم به یادآوری است که در این راستا با همکاری شهرداری منطقه ۶ و یونسف، مرکزی با عنوان مرکز بین المللی اطلاع رسانی کودکان و زنان در اتوبان کردستان، نبش خیابان ۶۴ غربی، خیابان شیراز جنوبی، کوچه شهید علیخانی شرقی، پارک دوستدار کودک تأسیس شده که در صورت نیاز علاقمندان به اطلاعات بیشتر در مورد فعالیت های مرکز و یونیسف و پیمان جهانی حقوق کودک و بررسی و امکانات برنامه های مشترک با دیگر سازمان ها می توان از طریق این مرکز اقدام کرد.

در پایان امید است مشعل فروزانی که ده سال پیش با تصویب پیمان حقوق کودک افروخته شد، با همکاری همه جانبه و صمیمانه همه ما مردم شعله ورتر شود.